

Sudan'ın Sorunu Sadece İslami Yönetimle Çözülür!

1 Ocak 1956'da "bağımsızlığından" bu yana Sudan, bir dizi askeri darbeye tanık olmuş ve bu darbelerden ilki, İsmail el-Ezheri'nin başını çektiği ilk ulusal hükümeti devirmek için İsmail Kibaida'nın liderliğindeki ilk başarısız girişim olmuştur; ardından bunu Kasım 1958'de İbrahim Abboud liderliğinde seçilmiş el-Ezheri hükümetine karşı yapılan ve başarılı olan ilk darbe izlemiştir.

1969 yılının Mayıs ayında, Sudan tarihinin en meşhur darbesi, Albay Cafer Numeyri ve bir grup komünist ve milliyetçi subay tarafından gerçekleştirildi ve onun yönetimi 16 yıl sürdü. Nitekim birkaç darbe girişimiyle karşı karşıya kaldı ve bunlardan ilki 1971 yılında gerçekleşti; 1975 yılında Numeyri, kendisine karşı düzenlenen darbe girişimini bastırmayı başardı ve darbe planlayıcıları idam edildi. Cafer Numeyri'yi devirme girişimleri devam etti ve Temmuz 1976 yılında şiddetli bir darbe girişimi yaşanmış bu girişim sırasında başkent Hartum'un sokaklarında hükümet güçleri ile darbeci gruplar arasında çatışmalar yaşanmış, girişim başarısızlıkla sonuçlanmış ve lideri de idam edilmiştir. Ancak 1985 yılının Nisan ayındaki tüm bu zorlukların ardından, Numeyri'nin yönetimi halk ayaklanmasına dayanamamış, yönetimden uzaklaştırılmış ve onun yerine, o dönemde Savunma Bakanı ve geçici askeri konseyin başkanı olan Abdel Rahman Suwar al-Dahab yönetimi üstlenmiş ve ülke ve bölgenin tarihinde sözünü yerine getirip bir yıl sonra iktidarı Sadık el-Mehdi'nin başını çektiği seçilmiş bir hükümete devreden ilk kişi olmuştur. Ancak 1989 yılında, Ulusal Kurtuluş Devrim Komuta Konseyi Başkanlığı'nın yanı sıra Sudan Cumhuriyeti Başbakanı ve Cumhurbaşkanı görevlerini de üstlenen Ömer el-Beşir'in liderliğindeki askeri darbeye maruz kalmıştır.

Sudan halkının yaşadığı darbeler silsilesi, onların savaşın ve istikrarsızlığın yıkıcı etkilerine maruz kalmasına neden olmuştur. Nitekim bu durumlar, otuz yıl boyunca Sudan'ı demir yumrukla yöneten ve bu süre zarfında insanlara zulmün ve despotluğun acısını tattırmasının yanı sıra ülkeyi ciddi bir ekonomik krize sürükleyen Ömer el-Beşir döneminde de devam etmiştir. 1999 yılında, kendisi ile Parlamento Başkanı Hasan el-Turabi arasında yaşanan iktidar çatışmasının ardından, Ulusal Meclis'in (parlamento) feshini emretmiş ve ülkede olağanüstü hal ilan etmiştir. Nitekim el-Beşir ve hükümetine karşı isyan hareketleri devam etmiş ve buna baskı ve zulümle yanıt verilmiş ve örneğin 2004 yılında, ordu güçleri, Hartum'daki merkezi hükümeti bölgeyi marjinalleştirmekle suçlayan isyanı bastırmak için Sudan'ın batısındaki Darfur'a doğru harekete geçmiş ve yüzbinlerce Darfur sakini komşu Çad devletine göç etmek zorunda kalmıştır: Dolayısıyla kötüleşen siyasi durum, o zamanki ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell tarafından "soykırım" olarak nitelendirilmiştir.

2005 yılında hükümet güneydeki isyancılarla bir barış anlaşması imzaladı ancak bu anlaşma ihlal edilmiş, uygulanması sırasında savaş suçları işlenmiş ve yeni bir anayasa çıkarılarak güneye büyük ölçüde özerklik verilmiştir; onun akabinde güney, 2011 yılında halk oylaması sonucunda bağımsızlığını ilan etmiştir.

Güneyin ayrılmasından sonra, hükümet kendi sahalarından ürettiği petrolü kaybetmiş ve güney toplam üretimin dörtte üçünü alabilmiştir; sonuç olarak Sudan yakıt ihtiyacını karşılayamamış ve böylece yabancı döviz için temel bir kaynağını kaybetmiştir. Çoğu ekonomik istatistikler, Sudanlıların %90'ının yoksulluk sınırının altında yaşadığını ve işsizlik oranının %60'ı aştığını vurgulamıştır; dolayısıyla enflasyon, Haziran 2012'de yaklaşık %37'ye ulaşmış ve tüm mal ve hizmetlerin fiyatlarında keskin bir artış yaşanırken, kişisel gelirlere önemli bir bozulma görülmüştür. Buna karşılık hükümet, Güney Sudan'ın ayrılmasından sonra "hadler" gibi İslam şeriatındaki daha sıkı bir şekilde uygulamaya başlayacağını iddia etmiştir. Zira birinci başkan yardımcısı İslam Fıkıh Akademisi'nin dördüncü oturumunda yaptığı konuşmada, Ömer el-Beşir'in Akademi'nin bilimsel yaklaşım ve tarafsızlık yolunda ilerlemeye hırs gösterdiğin, objektifliğe önem verdiğini, "öncelikleri ve kayırmacılık yapmadan şerî hükümlerin çıkarılmasını düzenleyeceğini" vurgulamıştır. Peki, hangi önceliklerden bahsediyor? İnsanların üzerine hadleri uygulamakta acele eden hükümet, insanların en temel ihtiyaçlarını bile karşılayamamakta, onları yoksulluk ve ihtiyaç içinde yaşamaya zorlamakta ve iddia ettiği gibi (devletin yetersiz mali kaynakları ve dış finansmana olan ihtiyacı nedeniyle) onun faizli kredilerle muamele etmesine izin verilmesinde bir günah görmemektedir

Hükümet, başarısız bir mali politika izleyerek insanları likiditeden mahrum bırakmış ve onlara bir ekmek bile sağlamaktan aciz kalmış, bu da Sudan halkının temel ihtiyaçlarını karşılayamamasına ve yaşamın en temel ihtiyaçlarını karşılayamamasına yol açmıştır... Ayrıca trajik bir sağlık durumuna da yol açmıştır; zira Sudan Now sitesinin 2018 yılında yayınladığı istatistiklere göre, Sudan'da her 20 çocuktan biri yetersiz beslenmenin acısını çekmekte ve iki milyon vakaya ulaşan sıtma ve bilharzia gibi hastalıklar yaygınlaşmıştır!

Şeriatın uygulanması sloganı atıyorlar ve şeriatın hükümlerini şekillendirdikten sonra kendi çıkarlarına ve Batı'nın çıkarlarına uygun olanları seçip diğer hükümleri ise kaldırıp atıyorlar; dolayısıyla ülkenin işlerinin siyaset edilmesinde İslam'ın hükmü ve egemenliği yoktur; zira onlar, kafir Batı'yı takip ediyorlar, ona güveniyorlar, ondan borç para alıyorlar, bunu helal kılan fetvalar yayınlıyorlar, Batı ülkelerinin işlerine müdahale etmesine ve halklarının kaderini belirlemesine izin veriyorlar... Dolayısıyla insanlara yönelik bir gözetim ve güvenlik yoktur; bu yüzden Sudan halkı açlığa maruz kalıyorlar ve aşırı yoksulluk içinde yaşıyorlar... O halde onların uyguladıkları hangi şeriat acaba? Zira İslam'ın hükümleri ve hadleri bölünmez, Allah'ın kulları için razı olduğu bir hayat nizamı olarak uygulanır ve hiçbir kul, ondan bazısını seçip bazısını terk etmek hakkına sahip değildir. Bu yüzden şeriatın uygulanmasını seçen bir kimse, eksiksiz şeriatın tüm hükümlerine uymak zorundadır.

Ardından ekmek ve yakıt sübvansiyonlarının kaldırılması, temel malların fiyatlarının artması, birçok malın nadir bulunması, Uluslararası Para Fonu ve diğerleri tarafından dayatılan mali politikaların devam etmesi ve sağlık durumunun kötüleşmesi, bu yaşamdan hoşnutsuz olan tüm Sudan halkını derinden etkilemiş, ülkede her geçen gün tırmanıp kötüleşen memnuniyetsizlik hali yayılmıştır; nitekim Ömer el-Beşir rejiminin yolsuzluğu ve devlet fonlarının

manipülasyonuna karıştığı açıkça ortaya çıkmış ve Uluslararası Finansal Dürüstlük Örgütü'nün yayınladığı bir rapor da bunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca bu rejim, 2012 ile 2018 yılları arasında yaklaşık 31 milyar Dolar değerindeki Sudan ihracatını gizlemiştir. Nitekim hükümet, söz konusu dönemde ülkenin ihracatının 65 milyar dolar seviyesinde gerçekleştiğini açıklarken, Sudan'ın ticaret ortağı olan 70 ülke ise ithalatının yaklaşık 96 milyar Dolar olduğunu tahmin etmiştir; bunun üzerine protestolar ve gösteriler patlak vermiş, devrim ateşi tüm Sudan şehirlerinde alevlenmiş ve Savunma Bakanlığı'nın el-Beşir'in görevinden ayrıldığını ve ülkenin işlerini ordunun yöneteceğini açıklamasının ardından hükümet 2019 yılında devrilmiştir.

El-Beşir yönetiminin devrilmesine rağmen, Batı ülkeleri tarafından düzenlenen ve onların örgütleri tarafından denetlenen çatışmaların ortasında Sudan halkının acıları hala devam etmektedir; bu yüzden şeriat hükümlerinin tamamı uygulanıp ülke, Allah için hiçbir kınayıcının kınamasından korkmayan, düşmana güvenmeyen, aksine gayesi İslam sancağını dalgalandırmak ve hedefi de İslam'ın hükümlerini uygulamak olan biri tarafından yönetilmedikçe bu acılar son bulmayacaktır.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
Zinet Es-Samit